

DALALETE DÜŞMEK

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

dalalete düşmek *Deyim* doğru yoldan ayrılmak, sapkınlık etmek.

ATASÖZLERİ VE DEYİMLER SÖZLÜĞÜ

(ض ل ل) 191

dalale *isim, eskimiş, (dala:let, l ince okunur), Arapça dalālet*

Sapkınlık, doğru yoldan ayrılma. **GÜNCEL TÜRKÇE SÖZLÜK**

İLGİLİ DEYİM:

çukura düşmek *Deyim* kötü ve uygunsuz bir duruma girmek. (ض ل ل) 191

Bu deyimle ilgili ayetlerin bir kısmı aşağıya çıkarılmıştır:

صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ

Nimet verdiklerinin yoluna... **Gazaba uğramışların** ve **dalalete düşmüşlerin** (yoluna) değil!

1/FATİHA-7

إِنَّ اللَّهَ لَا يَسْتَحْيِي أَنْ يَضْرِبَ مَثَلًا مَا بَعُوضَةً فَمَا فَوْقَهَا فَأَمَّا الَّذِينَ آمَنُوا فَيَعْلَمُونَ أَنَّهُ الْحَقُّ مِنْ رَبِّهِمْ وَأَمَّا الَّذِينَ كَفَرُوا فَيَقُولُونَ مَاذَا أَرَادَ اللَّهُ بِهَذَا مَثَلًا **يُضِلُّ** بِهِ كَثِيرًا وَيَهْدِي بِهِ كَثِيرًا وَمَا **يُضِلُّ** بِهِ إِلَّا الْفَاسِقِينَ

Allah, bir sivrisineği de ondan üstün olanı da **örnek vermekten** kesinlikle çekinmez. Böylece iman edenler, bunun Rablerinden gelen bir gerçek olduğunu mutlaka bilirler; inkâr edenler ise “Allah, bu örnekle neyi amaçlamış?” derler. (Oysa Allah,) Bununla birçoğunu **dalalete düşürür**, birçoğunu da **hidayete erdirir**. Ancak O, fasıklardan başkasını **dalalete düşürmez**. **2/BAKARA-26**

وَدَّتْ طَائِفَةٌ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ لَوْ يُضِلُّوكُمْ وَمَا يُضِلُّونَ إِلَّا أَنْفُسَهُمْ وَمَا يَشْعُرُونَ

Kitap ehlinde bir topluluk **sizi dalalete düşürmek** istedi. Oysa onlar sadece kendilerini **dalalete düşürürler** de bunun **bilincine varmazlar**. **3/ALİİMRAN-69**

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ يَزْعُمُونَ أَنَّهُمْ آمَنُوا بِمَا نُزِّلَ إِلَيْكَ وَمَا نُزِّلَ مِنْ قَبْلِكَ يُرِيدُونَ أَنْ يَتَحَاكَمُوا إِلَى الطَّاغُوتِ وَقَدْ أُمِرُوا أَنْ يَكْفُرُوا بِهِ وَيُرِيدُ الشَّيْطَانُ أَنْ يُضِلَّهُمْ **ضَلَالًا بَعِيدًا**

Sana indirilene ve senden önce indirilene gerçekten inandıklarını **ileri sürenleri** görmedin mi? Bunlar, tağuta yargılanmak için **müracaatta bulunuyorlar**. Oysa onu reddetmekle emrolunmuşlardır. Şeytan onları **dalalete içinde dalalete düşürmek** ister. **4/NİSA-60**

وَلَوْ لَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكَ وَرَحْمَتُهُ لَهَمَّتْ طَائِفَةٌ مِنْهُمْ أَنْ يُضِلُّوكَ وَمَا يُضِلُّونَ إِلَّا أَنْفُسَهُمْ وَمَا يَضُرُّونَكَ مِنْ شَيْءٍ وَأَنْزَلَ اللَّهُ عَلَيْكَ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَعَلَّمَكَ مَا لَمْ تَكُنْ تَعْلَمُ وَكَانَ فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكَ عَظِيمًا

Eğer Allah'ın senin üzerinde lütfü ve rahmeti olmasaydı onlardan bir grup seni **dalalete düşürmek hevesine düşmüştü**. Oysa onlar ancak kendilerini **dalalete düşürürler** ve sana bir **zarar veremezler**. Allah sana kitabı ve hikmeti indirdi ve daha önce bilmediklerini öğretti. Şüphesiz Allah'ın senin üzerindeki fazlı (iyiliği) pek büyüktür. **4/NİSA-113**

يَسْتَفْتُونَكَ قُلِ اللَّهُ يُفْتِيكُمْ فِي الْكَلَالَةِ إِنْ امْرُؤٌ هَلَكَ لَيْسَ لَهُ وَدٌّ وَرَأْسُهَا فَهَا نَصْفُهَا نَصْفُ مَا تَرَكَ وَهُوَ يَرِثُهَا إِنْ لَمْ يَكُنْ لَهَا وَدٌّ فَإِنْ كَانَتْ أَنْثَىٰ فَلَهَا مِنَ الثَّلَاثِ مِمَّا تَرَكَ وَإِنْ كَانُوا إِخْوَةً رِجَالًا وَنِسَاءً فَلِلَّذَكَرِ مِثْلُ حَظِّ الْأُنثَىٰ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ أَنْ تَضِلُّوا وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ

Senden fetva istiyorlar. Söyle: "Allah size ikinci dereceden mirasçılar hakkında şöyle **fetva veriyor**: Eğer çocuğu olmayan ancak bir kız kardeşi bulunan bir adam ölürse malının yarısı bu kız kardeşinindir. Aynı durumdaki kadın öldüğü zaman ise erkek kardeşi malının tamamını alır. Eğer kız kardeşler iki tane olurlarsa o zaman adamın bıraktığı mirasın üçte ikisini alırlar. Eğer kız ve erkek kardeşler birlikte mirasçı olurlarsa o zaman erkeğe kızın aldığı iki katı verilir. Allah **dalalete düşmemeniz** için size bildiriyor. Allah her şeyi bilendir." **4/NİSA-176**

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا عَلَيْكُمْ أَنْفُسَكُمْ لَا يَضُرُّكُمْ مَنْ ضَلَّ إِذَا اهْتَدَيْتُمْ إِلَى اللَّهِ مَرْجِعُكُمْ جَمِيعًا فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ

Ey iman edenler! Siz kendinizden sorumlusunuz. Siz **hidayete ererseniz dalalete düşmüş** kimse size **zarar veremez**. Hepinizin dönüşü Allah'adır ve o size yapmakta olduklarınızı **haber verecektir**.

5/MAİDE-105

وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا صُمُّ وَبُكْمٌ فِي الظُّلُمَاتِ مَنْ يَشَاءِ اللَّهُ يُضِلَّهُ وَمَنْ يَشَاءِ يُجْعَلْهُ عَلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ

Ayetlerimizi yalanlayanlar karanlıklarda kalmış sağır ve dilsizlerdir. Allah dilediği (dileyen) kimseyi **dalalete düşürür**, dilediği (dileyen) kimseyi de doğru yol üzere koyar. **6/ENAM-39**

فَلَمَّا رَأَى الْقَمَرَ بَازِعًا قَالَ هَذَا رَبِّي فَلَمَّا أَفَلَ قَالَ لَأُنْ لَمْ يَهْدِنِي رَبِّي لَأَكُونَنَّ مِنَ الْقَوْمِ الضَّالِّينَ

Havrat Neşriyat Meali

Daha sonra (gecenin bir vaktinde,) doğmakta olan ay'ı görünce: “Bu Rabb’imdir, (öyle mi?..)” dedi.

Sonra (o da) batınca “Yemin olsun ki eğer Rabb’im beni **hidayete erdirmezse** mutlaka **dalalete düşen** kimseler topluluğundan olurum!” dedi. **6/ENAM-77**

وَمَا لَكُمْ أَلَّا تَأْكُلُوا مِمَّا دُكِرَ اسْمُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَقَدْ فَصَّلَ لَكُمْ مَا حَرَّمَ عَلَيْكُمْ إِلَّا مَا اضْطُرَّرْتُمُ إِلَيْهِ وَإِنَّ كَثِيرًا لَلِضَّالِّينَ بِأَهْوَانِهِمْ بِغَيْرِ عِلْمٍ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ بِالْمُعْتَدِينَ

Size **ne oluyor** da Allah'ın adı anılarak kesilenlerden yemiyorsunuz? Halbuki o size, **mecbur kalmanızın** dışında yasaklanan şeyleri genişçe açıklamıştır. Doğrusu birçokları **bilimden uzak hislerine kapılarak** insanları **dalalete düşürüyorlar**. Muhakkak ki Rabbin, **haddini aşanları** çok iyi bilir. **6/ENAM-119**

فَمَنْ يُرِدِ اللَّهُ أَنْ يَهْدِيَهُ يَشْرَحْ صَدْرَهُ لِلْإِسْلَامِ وَمَنْ يُرِدْ أَنْ يُضِلَّهُ يَجْعَلْ صَدْرَهُ ضَيِّقًا حَرَجًا كَأْتَمَّا يَصْعَدُ فِي السَّمَاءِ كَذَلِكَ يَجْعَلُ اللَّهُ الرِّجْسَ عَلَى الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ

Allah kimi **hidayete erdirmek** isterse onun **yüreğini** İslam için **ferahlatır**; kimi de **dalalete düşürmek** isterse göğe çıkıyormuş gibi onun **göğsünü daraltır, tıkar**. Allah inanmayanları işte böyle pislik içinde bırakır. **6/ENAM-125**

وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُضِلَّ قَوْمًا بَعْدَ إِذْ هَدَيْهُمْ حَتَّىٰ بَيِّنَ لَهُمْ مَا يَتَّقُونَ إِنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ

Allah bir topluluğu **hidayete erdirdikten** sonra sakınmaları gereken şeyleri kendilerine bildirmeden onları **dalalete düşürmez**. Kesinlikle Allah her şeyi bilendir. **9/TEVBE-115**

قُلْ يَا أَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَكُمْ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكُمْ فَمَنْ اهْتَدَىٰ فَإِنَّمَا يَهْتَدِي لِنَفْسِهِ وَمَنْ ضَلَّ فَإِنَّمَا يَضِلُّ عَلَيْهَا وَمَا أَنَا عَلَيْكُمْ بِوَكِيلٍ

De ki “Ey insanlar! Size Rabb’inizden Hak (Kur’an) gelmiştir. Artık kim **hidayete ererse** kendisi için **hidayete ermiş** olur; kim de **dalalete düşerse** kendi aleyhine **dalalete düşmüş** olur. Ben sizin üzerinize vekil değilim. **10/YUNUS-108**

وَيَقُولُ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوْلَا نُزِّلَ عَلَيْهِ آيَةٌ مِنْ رَبِّهِ قُلْ إِنَّ اللَّهَ يُضِلُّ مَنْ يَشَاءُ وَيَهْدِي إِلَيْهِ مَنْ أُنَابَ

İnkâr edenler “Ona Rabb’inden bir ayet (mucize) indirilseydi ya!” derler. De ki “Allah, kuşkusuz dilediğini (dileyeni) **dalalete düşürür**; kendisine yöneleni de **hidayete erdirir**.” **13/RA’D-27**

وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ رَسُولٍ إِلَّا بِلِسَانٍ قَوْمِهِ لِيُبَيِّنَ لَهُمْ فَيُضِلُّ اللَّهُ مَنْ يَشَاءُ وَيَهْدِي مَنْ يَشَاءُ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ

Biz her bir elçiyi, kendi kavminin diliyle gönderdik ki onlara apaçık bildirsin. Böylece Allah, dilediğini (dileyeni) **dalalete düşürür**; dilediğini (dileyeni) **hidayete erdirir**. O, üstün ve güçlü olandır; hüküm ve hikmet sahibidir. **14/İBRAHİM-4**

يُنَبِّئُ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا بِالْقَوْلِ الثَّابِتِ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَفِي الْآخِرَةِ وَيُضِلُّ اللَّهُ الظَّالِمِينَ وَيَفْعَلُ اللَّهُ مَا يَشَاءُ

Allah, iman edenleri, dünya hayatında ve ahirette sapasağlam sözle **sebat ettirir**. Zalimleri de **dalalete düşürür**. Allah dilediğini yapar. **14/İBRAHİM-27**

مَنْ اهْتَدَىٰ فَإِنَّمَا يَهْتَدِي لِنَفْسِهِ وَمَنْ ضَلَّ فَإِنَّمَا يَضِلُّ عَلَيْهَا وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَىٰ وَمَا كُنَّا مُعَذِّبِينَ حَتَّىٰ تَبْعَثَ رَسُولًا

Kim **hidayete ererse** kendisi için **hidayete ermiş** olur; kim de **dalalete düşerse** kendi aleyhine **dalalete düşmüş** olur. **Hiçbir suçlu başkasının günahını çekmez.** Biz, bir elçi göndermedikçe **azap verecek** değiliz. **17/İSRA-15**

وَمَنْ يَهْدِ اللَّهُ فَهُوَ الْمُهْتَدَىٰ وَمَنْ يُضِلِلْ فَلَنْ تَجِدَ لَهُمْ أَوْلِيَاءَ مِنْ دُونِهِ وَنَحْشُرُهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ عَلَىٰ وُجُوهِهِمْ عُمِيَٰ وَبُكْمًا وَصُمًّا مَأْوِيَهُمْ جَهَنَّمَ كُلًّا خَبِثَ زَنَدَاهُمْ سَعِيرًا

Allah, kimi **hidayete erdirirse** işte o, doğru **yola gelmiştir**. Kimi de **dalalete düşürürse** onlar için onun dışında asla veliler bulamazsın. Kıyamet günü, biz onları yüzükoyun körler, dilsizler ve sağırlar olarak haşrederiz. Onların barınma yerleri cehennemdir; (oranın) ateşi azaldıkça, çılgın alevini çoğaltırız.

17/İSRA-97

أَنْظُرْ كَيْفَ ضَرَبُوا لَكَ الْأَمْثَالَ فَضَلُّوا فَلَا يَسْتَطِيعُونَ سَبِيلًا
(Resulüm!) Senin hakkında bak ne biçim **örnekler verdiler!** Artık onlar **dalalete düşmüşlerdir** ve **hiçbir (çıkar) yol da bulamazlar.** **17/NİSA-48**

أَنْظُرْ كَيْفَ ضَرَبُوا لَكَ الْأَمْثَالَ فَضَلُّوا فَلَا يَسْتَطِيعُونَ سَبِيلًا
(Resulüm!) Senin hakkında bak ne biçim **örnekler verdiler!** Artık onlar **dalalete düşmüşlerdir** ve **hiçbir (çıkar) yol da bulamazlar.** **25/FURKAN-9**

قَالُوا رَبَّنَا غَلَبَتْ عَلَيْنَا شِقْوَتُنَا وَكُنَّا قَوْمًا ضَالِّينَ
Onlar da şöyle derler: “Ey Rabbimiz! Biz azgınlığımıza **yenik düştük** ve **dalalete düşmüş** bir toplum olduk.” **23/MÜ’MİNUN-106**

وَاعْفِرْ لَآيَاتِي إِنَّهُ كَانَ مِنَ الضَّالِّينَ ۝

Hayrat Nesriyat Meali

“Babama da mağfiret eyle çünkü o **dalalete düşenlerdendir.**” **26/ŞUARA-86**

يَا دَاوُدُ إِنَّا جَعَلْنَاكَ خَلِيفَةً فِي الْأَرْضِ فَاحْكُم بَيْنَ النَّاسِ بِالْحَقِّ وَلَا تَتَّبِعِ الْهَوَىٰ فَيُضِلَّكَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ إِنَّ الَّذِينَ يَضِلُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ بِمَا نَسُوا يَوْمَ الْحِسَابِ

Ey Davud! Biz seni yeryüzünde **halife** kıldık. Sen insanlar arasında hak ve adalet ile **hüküm ver**, **hislerine kapılma!** Arzuların, seni **Allah yolundan dalalete düşürür.** **Allah yolundan dalalete düşenler** için hesap gününü unuttuklarından dolayı şiddetli bir azap vardır. **38/SAD-26**

إِنَّا أَنْزَلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ لِلنَّاسِ بِالْحَقِّ فَمَنْ اهْتَدَىٰ فَلِنَفْسِهِ وَمَنْ ضَلَّ فَإِنَّمَا يَضِلُّ عَلَيْهَا وَمَا أَنْتَ عَلَيْهِمْ بِوَكِيلٍ
Biz bu **Kitap**’ı sana, insanlar için kuşkusuz hak olarak indirdik. Artık kim **hidayete ererse** kendisi içindir. kim de **dalalete düşerse** kendi aleyhine **dalalete düşmüş** olur. Sen onların üzerine vekil değilsin. **39/ZÜMER-41**

يَوْمَ تُولَوْنَ مُدْبِرِينَ مَا لَكُمْ مِنَ اللَّهِ مِنْ عَاصِمٍ وَمَنْ يُضِلِلْ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ هَادٍ
Arkanızı dönüp kaçmak isteyeceğiniz o gün, sizi Allah'tan koruyacak kimse yoktur. Allah, kimi **dalalete düşürürse** artık onu **hidayete erdirecek** kimse bulunmaz.' **40/MÜ’MİN-33**

وَمَا جَعَلْنَا أَصْحَابَ النَّارِ إِلَّا مَلَائِكَةً وَمَا جَعَلْنَا عِدَّتَهُمْ إِلَّا فِتْنَةً لِلَّذِينَ كَفَرُوا لِيَسْتَوِيَنَّ الَّذِينَ آمَنُوا أَلَّذِينَ آمَنُوا إِيْمَانًا وَلَا يَرْتَابَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ وَالْمُؤْمِنُونَ وَلِيَقُولَ الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ وَالْكَافِرُونَ مَاذَا أَرَادَ اللَّهُ بِهَذَا مَثَلًا كَذَلِكَ يُضِلُّ اللَّهُ مَنْ يَشَاءُ وَمَا يَعْلَمُ جُنُودَ رَبِّكَ إِلَّا هُوَ وَمَا هِيَ إِلَّا ذِكْرَىٰ لِلْبَشَرِ

O ateşi yönetme işinde meleklerden başkasına görev vermedik. Sayılarını da sırf kafirler için bir imtihan sebebi yaptık. Böylece kendilerine kitap verilenler kesin kanaate varır; mü'minlerin güvenleri artar, kendilerine kitap verilenler ile mü'minler **kuşku duymazlar.** Kalplerinde hastalık olanlarla kafirler de “Allah bu örnekle ne demek istiyor?” derler. Böylece Allah, dilediğini (dileyeni) **dalalete düşürür;** dilediğini (dileyeni) de **hidayete erdirir.** Allah’ın ordularını kendi dışında kimse bilmez. O (Kur’an), tüm insanlık için doğru bilgidir başkası değildir. **74/MÜDDESSİR-31**